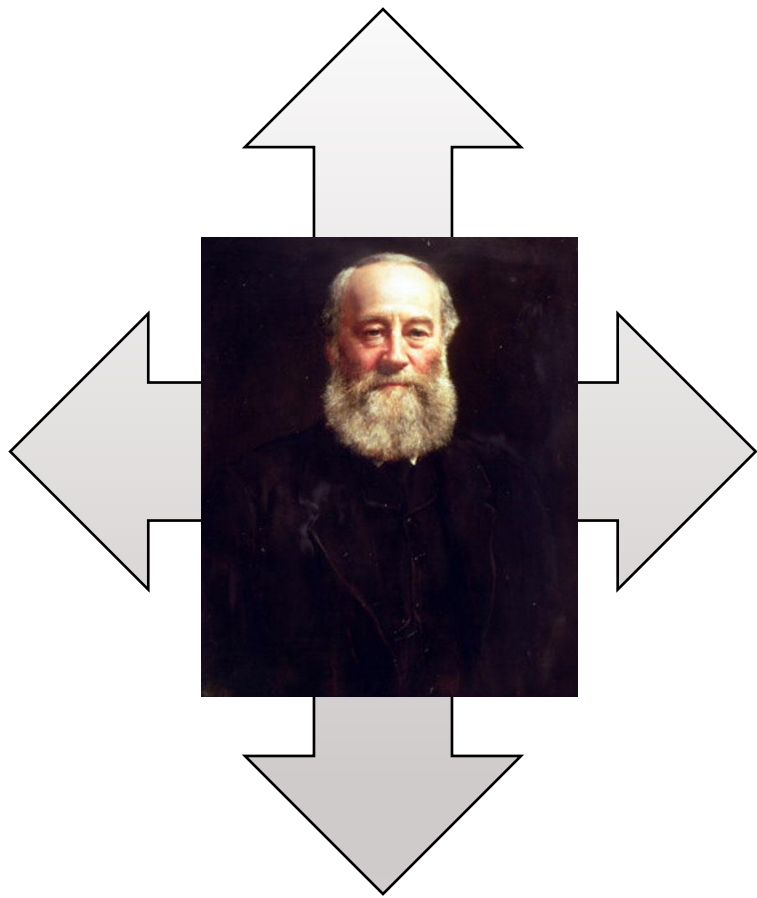

BÀI 24:

CÔNG VÀ CÔNG SUẤT

James Prescott Joule (1818-1889)

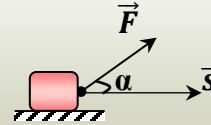
CÔNG

KHÁI NIỆM

* Khi $\vec{F}$ không đổi, quỹ đạo là thẳng:

$$A = F \cdot s \cdot \cos\alpha = \vec{F} \cdot \vec{s}$$

với F là độ lớn lực tác dụng lên vật.
 s là quãng đường vật đi được.
 α là góc hợp bởi ($\vec{F}$; $\vec{s}$).

BIỆN LUẬN

* Nếu $0^\circ < \alpha < 90^\circ$ (α nhọn) thì $\cos\alpha > 0$, $A > 0$: Công phát động.

* Nếu $90^\circ < \alpha < 180^\circ$ (α tù) thì $\cos\alpha < 0$, $A < 0$: Công cản.

* Nếu $\alpha = 90^\circ$ ($\vec{F} \perp$ hướng chuyển động) nên $\cos\alpha = 0$, $A = 0$.
Lực không sinh công.

ĐƠN VỊ

* Đơn vị công: $1 \text{ N} \cdot 1 \text{ m} = 1 \text{ J}$ (Jun)

* Chú ý: 1 KWh là đơn vị của công = 1 số điện
 $1 \text{ KW} \cdot \text{h} = 10^3 \text{ W} \cdot 3600 \text{ s} = 3.600.000 \text{ J}$

CÔNG SUẤT

KHÁI NIỆM

* **Khái niệm:** đặc trưng cho khả năng thực hiện công nhanh hay chậm, được đo bằng công thực hiện được trong một đơn vị thời gian (tốc độ công).

CÔNG THỨC

* Công thức công suất:

$$P = \frac{A}{t}$$

với A là công của lực tác dụng lên vật.
 t là thời gian thực hiện công.

CÔNG THỨC KHÁC

* Công thức công suất khác:

$$P = F \cdot v \cdot \cos\alpha$$

với F là độ lớn lực tác dụng lên vật.
 α là góc hợp bởi ($\vec{F}$; $\vec{v}$).
 v là tốc độ tức thời (trung bình) thì P là công suất tức thời (trung bình).

ĐƠN VỊ

* Đơn vị công suất: $1 \frac{\text{J}}{\text{s}} = 1 \text{ W}$ (Oát).

* Ngoài ra còn dùng đơn vị mã lực:

1 HP (mã lực Anh – horse power) = 746 W

1 CV (mã lực Pháp – cheval vapeur) = 736 W

ỨNG DỤNG

* Nguyên lí hộp số (ô tô, xe máy) : $P = F \cdot v$ làm tăng (giảm) lực khi giảm (tăng) tốc độ nhờ các bộ phận bánh răng khác nhau trong hộp số.

VẬN DỤNG

1. Học sinh làm hết các bài trong SGK.

2. Học sinh làm thêm một số bài sau:

Bài 1: Một vật chuyển động đều trên một mặt phẳng ngang trong một phút với vận tốc 36km/h dưới tác dụng của lực kéo 20N hợp với phương ngang góc $\alpha = 60^\circ$. Tính công và công suất của lực kéo trên.

Bài 2: Một vật có khối lượng $m = 20\text{kg}$ chịu tác dụng bởi hai lực $F_1 = F_2 = 750\text{N}$ chuyển động thẳng đều trên mặt phẳng ngang. Lực kéo $\vec{F}_1$ có phương hợp với phương ngang một góc $\alpha_1 = 45^\circ$, lực đẩy $\vec{F}_2$ có phương hợp với phương ngang góc $\alpha_2 = 60^\circ$. Tính công của lực $\vec{F}_1, \vec{F}_2$ và công của hợp hai lực khi vật chuyển động được 15m.

Bài 3: Một ô tô lên dốc với tốc độ không đổi. Tính công của lực kéo động cơ của ô tô khi được đoạn tại đó có độ cao 100m. Cho biết khối lượng của ô tô $m = 2\text{T}$, đường dốc $\alpha = 30^\circ$ so với mặt ngang. Hệ số ma sát $\mu = 0,5$.

Bài 4: Lấy $g = 10\text{m/s}^2$. Tính công và công suất kéo thùng nước có khối lượng 15kg từ giếng sâu 8 m.

1. Người kéo trực tiếp lên đều trong 20s.

2. Người dùng máy kéo thùng ấy đi lên nhanh dần đều và sau 4s đã kéo lên.

